

Olsztyn, dnia 17 grudnia 2014 r.

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI**

PS.II.431.3.11.2014

***Pani Ewa Modzelewska
Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
ul. Świerczewskiego 2,
19-520 Ryn***

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r., Nr 185, poz. 1092), przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie jej prowadzenia wykonywanie zadań w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rynie nadzorowała Pani Ewa Modzelewska, która pełni funkcję kierownika jednostki kontrolowanej od dnia 1 września 2007 r.

Kontrolę przeprowadziła:

- **Małgorzata Renata Andrukiewicz** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – zamiejscowe stanowisko pracy w Delegaturze w Elku;
 - legitymacja służbowa nr 21/2012 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie;
 - imienne upoważnienie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego nr FK-VI.0030.983.2014 z dnia 23 września 2014 r.
- (akta kontroli str. 2)

Kontrola została przeprowadzona w dniach: 14 października 2014 r. do 22 października 2014 r. (przerwa w dniach 17 i 21 października 2014 r.)

Odnotowano ją w książce kontroli Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rynie, pod pozycją 20.

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli – ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- okres objęty kontrolą – okres świadczeniowy 2013/2014, tj. od 1 października 2013 r. do 30 września 2014 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.) w związku z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 1228 ze zm.), zwanej dalej ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(akta kontroli str. 2)

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rynie ocenia się **pozytywnie z uchybieniami**.

Ustalenia przeprowadzonej kontroli

I. Organizacyjne i techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Na terenie gminy Ryn organem właściwym w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w okresie objętym kontrolą oraz w okresie jej przeprowadzenia był Burmistrz Rynu. Zadania wynikające z powyższej ustawy realizował od 2 stycznia 2013 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rynie.

Realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w okresie objętym kontrolą zajmowała się jedna osoba, zatrudniona w Ośrodku Pomocy Społecznej na stanowisku inspektora do spraw świadczeń rodzinnych. Pracownik został zatrudniony na umowę o pracę na czas nieokreślony w wymiarze 1 etatu finansowanego z dotacji celowej na realizację zadań zleconych.

(akta kontroli str. 41)

Kierownik MGOPS oraz pracownik realizujący kontrolowane zadania na dzień rozpoczęcia kontroli posiadali pisemne upoważnienia Burmistrza Miasta i Gminy Ryn udzielone na podstawie art. 8b, 8c w związku z art. 8a oraz art. 12 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów do prowadzenia postępowania, podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych i wydawania w tym zakresie decyzji, przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczych o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których

mowa w art. 28 ust. 1 wyżej wskazanej ustawy oraz prowadzenia postępowania. Do wydawania decyzji w powyższym zakresie był upoważniony kierownik jednostki kontrolowanej oraz pracownik socjalny zastępujący kierownika jednostki w czasie jego nieobecności spowodowanej urlopem, chorobą, szkoleniem.

W trakcie kontroli stwierdzono, iż upoważnienia organu właściwego były zgodne z obowiązującymi na dzień rozpoczęcia kontroli przepisami prawa. Pracownik realizował zadania objęte kontrolą zgodnie z udzielonym upoważnieniem oraz przyjętym zakresem czynności.

(akta kontroli str. 36-43)

Pracownik wykonujący zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w okresie objętym kontrolą, uczestniczył w szkoleniach mających wpływ na podwyższenie stanu jego wiedzy i umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych mu zadań. Udział w szkoleniach potwierdzały przedstawione kontrolującej certyfikaty.

(akta kontroli str. 44-49)

Na dzień rozpoczęcia kontroli Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rynie wykonywał swoją działalność na podstawie statutu nadanego w drodze uchwały nr XXIII/220/08 z dnia 29 października 2008 r. Rady Miejskiej w Rynie.

Statut kontrolowanej jednostki na dzień kontroli był aktualny w zakresie objętym kontrolą.

(akta kontroli str. 19-21)

Strukturę organizacyjną Ośrodka, zakres działania i zasady jego funkcjonowania na dzień kontroli określał regulamin organizacyjny przyjęty Zarządzeniem nr 1 Burmistrza Miasta i Gminy Ryn z dnia 2 stycznia 2014 r.

(akta kontroli str. 24-35)

W wyniku dokonanej analizy w trakcie kontroli stwierdzono, iż regulamin organizacyjny, na dzień kontroli, był aktualny w zakresie objętym kontrolą.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rynie przy realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów korzysta z oprogramowania, którego autorem jest firma Sygnity.

(akta kontroli str. 50-52)

W trakcie kontroli ustalono, iż pracownik realizujący zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów miał dobre warunki pracy. Stanowisko wyposażono w niezbędny sprzęt i urządzenia biurowe. Dokumentacja z zakresu kontrolowanych spraw była prawidłowo przechowywana w szafach zamykanych na klucz. Wywiady alimentacyjne i oświadczenia majątkowe przyjmowane były od dłużników alimentacyjnych w sposób zapewniający ochronę ich danych osobowych.

(akta kontroli str. 70)

Organ właściwy dłużnika i organ właściwy wierzyciela mogą gromadzić i przetwarzać, w zakresie określonym w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, dane osobowe

dłużników alimentacyjnych oraz członków ich rodzin. W toku kontroli ustalono, iż jednostka kontrolowana gromadziła i przetwarzała dane osobowe powstałe w wyniku realizacji zadań z wyżej wymienionej ustawy na podstawie zgłoszenia Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych – w dniu 17 kwietnia 2014 roku – zbioru danych osobowych o nazwie „Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny - MGOPS w Rynie”.

(akta kontroli str. 53-57)

Zgodnie z art. 8a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, organ właściwy wierzyciela jest zobowiązany przekazywać do biura informacji gospodarczej, informację gospodarczą o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Kontrolującą okazano dokument potwierdzający posiadanie umowy o współpracy z Krajowym Rejestrem Długów Biurem Informacji Gospodarczej S.A. z siedzibą we Wrocławiu. Umowa została zawarta w dniu 13 marca 2009 r. przez Gminę Ryn. Z informacji przekazanej w trakcie kontroli przez kierownika jednostki kontrolowanej stwierdzono, iż jednostka kontrolowana dokonała ostatniej aktualizacji danych dotyczących zadłużenia dłużników alimentacyjnych w stosunku do gminy Ryn z tytułu wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego w kwietniu 2014 r.

(akta kontroli str. 58-61, 64)

II. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych i podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych

W wyniku analizy przedkontrolnej dokonanej na podstawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów finansowanych ze środków budżetu państwa za IV kwartał 2013 roku oraz za I, II i III kwartał 2014 roku określono, że kontroli poddanych będzie co najmniej 9% losowo wybranych postępowań administracyjnych - ze wszystkich postępowań prowadzonych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rynie, w okresie objętym kontrolą, w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zwrotu wypłaconych świadczeń i uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych oraz co najmniej 9% losowo wybranych akt dłużników alimentacyjnych, w zakresie podejmowanych wobec nich działań.

(akta kontroli str. 71-105)

Postępowania administracyjne

W trakcie działań kontrolnych ustalono, że w okresie świadczeniowym 2013/2014 w MGOPS prowadzono 131 postępowań administracyjnych związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tym:

- 68 postępowań administracyjnych związanych z rozpatrywaniem wniosków o przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego na okres świadczeniowy 2012/2013;
- 53 postępowań administracyjnych w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- 10 postępowań administracyjnych w zakresie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

(akta kontroli str. 106-108)

Podjęmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych

Ponadto Burmistrz Miasta i Gminy Ryn – w okresie świadczeniowym 2013/2014 (według stanu na dzień 30 września 2014 r.) – zobowiązany był do podejmowania działań wobec 82 dłużników alimentacyjnych, w tym:

- 25 dłużników mieszkających na terenie gminy Ryn – wierzyciel również mieszkał na terenie tej gminy;
- 20 dłużników mieszkających na terenie gminy Ryn – wierzyciel mieszkał na terenie innej gminy.

Ponadto Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rynie prowadził również rejestr dłużników, dla których Burmistrz Miasta i Gminy Ryn był organem właściwym wierzyciela, w sytuacji, gdy dłużnik zamieszkiwał na terenie innej gminy – 37 dłużników.

(akta kontroli str. 108)

Zgodnie ze wstępnymi założeniami ustalono, że kontroli poddane będą minimum 22 postępowania administracyjne z losowo wybranych spraw z zakresu objętego kontrolą.

W toku kontroli analizie poddano akta 32 postępowań administracyjnych, co stanowiło 24,42% ogółem prowadzonych w kontrolowanym okresie postępowań, w tym:

- 15 postępowań administracyjnych w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z czego 1 postępowanie zakończone zostało wydaniem decyzji odmownej;
- 12 postępowań administracyjnych w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- 5 postępowań administracyjnych w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

Postępowania administracyjne kontrolowano pod kątem prawidłowości i terminowości ich prowadzenia.

W trakcie prowadzonych działań kontrolnych w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rynie skontrolowano akta 19 losowo wybranych dłużników alimentacyjnych, co stanowiło 23,17% akt dłużników według stanu na dzień 30 września 2014 r., w tym:

- 12 akt dłużników alimentacyjnych, dla których Burmistrz Rynu był organem właściwym w zakresie podejmowanych działań;
- 7 akt dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym w zakresie podejmowanych wobec nich działań był wójt/burmistrz/prezydent innej gminy.

Akta dłużników alimentacyjnych analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości podejmowanych wobec nich działań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(akta kontroli str. 109-443)

W trakcie kontroli stwierdzono uchybienia:

• powtarzalne występujące w znaczącej liczbie:

1. W 14 z 15 skontrolowanych postępowań administracyjnych w sprawie ustalenia prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego zakończonych decyzją przyznającą świadczenia z funduszu alimentacyjnego, co stanowiło 93,33% ogółu skontrolowanych postępowań administracyjnych w niniejszym zakresie stwierdzono, iż jednostka kontrolowana przy obliczaniu dochodu na osobę w rodzinie uprawniającego do przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego wliczała do dochodu kwotę wypłaconych w 2012 r. świadczeń rodzinnych.

W związku z tym, iż dochód z tytułu świadczeń rodzinnych nie jest dochodem opodatkowanym, podatkiem dochodowym od osób fizycznych, ani nie został wymieniony w katalogu dochodów nieopodatkowanych zawartych w art. 3 pkt 1 lit. c ustawy o świadczeniach rodzinnych, nie stanowi dochodu w rozumieniu ustawy o świadczeniach rodzinnych i nie jest brany pod uwagę przy ustaleniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W trakcie kontroli pracownik realizujący zadania objęte postępowaniem kontrolnym dokonał weryfikacji dochodów osób, których akta poddano kontroli, a także wszystkich rozpatrywanych w kontrolowanym okresie wniosków w sprawie przyznania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

(akta kontroli str.109-193)

Skutek uchybienia:

Nierzetelne obliczenie dochodu może mieć wpływ na prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

2. W 12 aktach dłużników alimentacyjnych, co stanowiło 100% skontrolowanych akt dłużników alimentacyjnych, dla których organem właściwym do podejmowania wobec nich działań, w okresie świadczeniowym 2013/2014 był Burmistrz Rynu, stwierdzono nieaktualność treści pouczenia zawartego w wezwaniu na wywiad alimentacyjny, z treścią art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(akta kontroli str. 342-443)

Skutek uchybienia:

Nierzetelnie sporządzony dokument w sytuacji wniesienia odwołania przez dłużnika alimentacyjnego od wydanych wobec niego decyzji o uznaniu za uchylającego się od obowiązku alimentacyjnego, może skutkować unieważnieniem tych decyzji przez organ wyższej instancji.

3. W 12 skontrolowanych postępowaniach administracyjnych dotyczących zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego, co stanowiło 37,5% ogółem skontrolowanych postępowań administracyjnych, stwierdzono brak w aktach sprawy dokumentu informującego stronę o wszczęciu postępowania.

(akta kontroli str. 194-333)

Skutek uchybienia:

Działanie organu z naruszeniem art. 10§1 kpa przez co nie zapewniono stronie czynnego udziału poprzez umożliwienie jej wypowiedzenie się, co do zebranych dowodów przed wydaniem decyzji administracyjnej.

• nie mające wpływu na kontrolowaną działalność:

1. W aktach 14 skontrolowanych spraw na podstawie których przyznane były świadczenia z funduszu alimentacyjnego, co stanowiło 100% ogółu skontrolowanych spraw w powyższym zakresie, stwierdzono brak udokumentowanego przekazania informacji dla wierzyciela lub osoby uprawnionej o obowiązku powiadomienia organu właściwego o powstałych sytuacjach wymienionych w art. 2 pkt. 7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – powodujących powstanie nienależnie pobranych świadczeń.

(akta kontroli str. 110, 116, 121, 127, 132, 134, 141, 147, 152, 159, 162, 164, 166, 173)

Skutek uchybienia:

Niezastosowanie jasnych i wyczerpujących pouczeń – może prowadzić do braku wiedzy świadczeniobiorcy w zakresie przypadków powodujących nienależnie pobrane świadczenia, a tym samym może wpływać na pobieranie świadczeń alimentacyjnych w sytuacji gdy stają się one nienależne.

2. W 2 z 5 skontrolowanych postępowań administracyjnych w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, co stanowiło 6,25% ogółem skontrolowanych postępowań administracyjnych stwierdzono opieszałość we wszczęciu postępowania w niniejszym zakresie.

(akta kontroli str. 383-390, 409-420)

Skutek uchybienia:

Opóźnienie w podejmowaniu dalszych działań określonych ustawowo.

3. W 1 z 5 skontrolowanych aktach dłużników alimentacyjnych dla których organ właściwy był zobowiązany przeprowadzić postępowanie w sprawie uznania za uchylającego się, co stanowiło 8,33% skontrolowanych akt dłużników alimentacyjnych, dla których Burmistrz Miasta i Gminy Ryn jest organem właściwym dłużnika stwierdzono, iż po wydaniu i uprawomocnieniu się decyzji uznającej dłużnika za uchylającego się organ właściwy dłużnika nie złożył wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

(akta kontroli str. 430)

Skutek uchybienia:

Działanie organu niezgodne z art. 5 ust. 3b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz.U z 2012 r. , poz. 1228 z późn. zm.)

Przyczyną powstania stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień było skumulowanie w jednym okresie, pracy wynikającej z nałożonych na pracownika zadań z zakresu: ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niewystarczający nadzór kierownika MGOPS nad realizacją kontrolowanych zadań.

W okresie objętym kontrolą do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rynie nie wpłynęła żadna skarga dotycząca spraw z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, co wynikało z przedstawionego kontrolującej rejestru skarg prowadzonego przez jednostkę kontrolowaną.

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

W związku ze stwierdzonymi w trakcie kontroli uchybieniami – działając w oparciu o art. 46 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U., Nr 185, poz. 1092) – wnoszę o podjęcie stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie poprzez realizację następujących zaleceń:

1. Ustalając prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego nie wliczać do dochodu świadczeń rodzinnych, które zgodnie z katalogiem dochodów wymienionym w ustawie o świadczeniach rodzinnych nie stanowią dochodu w rozumieniu tej ustawy.
2. Dokumentować w aktach wierzyciela przekazanie informacji o obowiązku powiadomienia organu właściwego o powstałych sytuacjach wymienionych w art. 2 ust.7 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – powodujących powstanie nienależnie pobranych świadczeń.

3. Zaktualizować treść pouczenia udzielanego dłużnikom alimentacyjnym w wezwaniach na wywiad alimentacyjny zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
4. Bez zbędnej zwłoki wszczynać postępowania w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.
5. Bez zbędnej zwłoki po uprawomocnieniu się decyzji o uznaniu za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, podejmować dalsze działania zgodnie z art. 5 ust. 3b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.
6. Niezwłocznie po zakończeniu okresu świadczeniowego wszczynać postępowania administracyjne w sprawie zwrotu przez dłużników alimentacyjnych, wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzić postępowania w terminach wynikających z Kodeksu postępowania administracyjnego.

Proszę Panią Kierownik o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej (Dz.U., Nr 185, poz. 1092) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Warmińsko-Mazurskiego
Grażyna Kluge
 Wicewojewoda Warmińsko-Mazurski

12.12.2014
 DYREKTOR
 Wydziału Polityki Społecznej
Edyta Jędrzejewska

12.12.2014
 KIEROWNIA ODDZIAŁU
Jolanta Jędrzejewska

WYDZIAŁ FINANSÓW I KONTROLI
 Wpłynęło dnia 2014-12-15
 L.dz. 149

08.12.2014r.

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
Malgorzata Andrzejewicz

STARSZY INSPEKTOR
 WOJEWÓDZKI
Ryszard Rowiński

KIEROWNIK ODDZIAŁU

DYREKTOR
 WYDZIAŁU FINANSÓW I KONTROLI
Jadwiga Parkowska
Elwira Stupienko

